

Сторінка молодого вченого

УДК 636.4.082.4

© 2026

ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ВІДЛУЧЕНИХ ПОРОСЯТ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ САМОГОДІВНИЦІ ВДОСКОНАЛЕНОЇ КОНСТРУКЦІЇ

С.Д. Кучер

*Інститут свинарства і агропромислового виробництва
Національної академії аграрних наук України
вул. Шведська могила, 1, м. Полтава, 36013, Україна
e-mail: Kucerbetamoks@gmail.com
ORCID: 0009-0005-4708-7945*

*Наукова керівниця — докторка сільськогосподарських наук,
старша дослідниця Л.В. Засуха*

Надійшла 09.04.2026. Рецензована 04.05.2026. Прийнята до друку 02.06.2026

Мета. Вдосконалити умови годівлі відлучених поросят шляхом застосування самогодівниці нової конструкції для підвищення їхньої продуктивності. **Методи.** Дослідження проводили у 2024–2025 рр. в умовах Черкаської державної сільськогосподарської дослідної станції ННЦ «Інститут землеробства НААН» на свинях великої білої породи. Продуктивність тварин оцінювали за методиками Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН. Особливості їхньої поведінки вивчали методом хронометражу та візуальних спостережень. Отримані результати обробляли методами варіаційної статистики. **Результати.** Встановлено, що використання самогодівниці вдосконаленої конструкції під час вирощування відлучених поросят сприяє підвищенню ефективності годівлі. Тефлонове покриття внутрішніх поверхонь запобігає налипанню та зависанню комбікорму, а обертовий багатолопатекий шкребок забезпечує безперервне надходження свіжого корму до корита. Додаткове оснащення годівниці дзвіночками стимулює інтерес поросят до корму та підвищує їхню кормову активність. Застосування експериментальної самогодівниці позитивно вплинуло на інтенсивність росту молодняка: жива маса поросят збільшилася на 18,66% порівняно з контрольною групою. **Висновки.** Експериментальна самогодівниця забезпечує оптимальне споживання кормів сухої, рідкої та зволоженої консистенції, що сприяє нормалізації харчової поведінки відлучених

поросят, покращенню розвитку внутрішніх органів та підвищенню продуктивності тварин. Використання експериментальної самогодівниці сприяло підвищенню додаткової вартості продукції до 294,66 грн/гол.

Ключові слова: відлучені поросята, годівля, жива маса, інтер'єр, продуктивність, самогодівниця, харчова поведінка.

DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202606-07>

Модернізація технологічних засобів утримання та годівлі свиней є однією з ключових умов забезпечення високої продуктивності тварин, від якої безпосередньо залежить рентабельність галузі свинарства [1]. Без переходу від застарілих засобів механізації виробничих процесів до нових або вдосконалених технічних рішень неможливо досягти належного рівня культури виробництва. З огляду на це розроблення сучасних технологічних способів, прийомів і засобів годівлі та напування молодняку свиней є актуальним науково-практичним завданням. Відомо, що умови годівлі, а також конструктивні особливості годівниць і напувалок істотно впливають на благополуччя, здоров'я та продуктивність тварин [2–5].

У країнах із розвинутим індустриальним свинарством використовується широкий спектр конструкцій годівниць, що різняться дизайном, функціональними можливостями та адаптованістю до різних технологій виробництва. Сучасні моделі мають поєднувати простоту експлуатації, довговічність і надійність із забезпеченням оптимального споживання корму та мінімізацією його втрат. Крім того, удосконалені годівниці сприяють покращенню конверсії корму та підвищенню продуктивності свиней. Практичний досвід ведення свинарства свідчить про те, що система годівлі впливає не лише на ріст і стан здоров'я тварин, а й на економічну ефективність виробництва свинини загалом [6].

На промислових свинокомплексах застосовують 3 типи (за фізичним станом) годівлі свиней: сухий, рідкий

і комбінований [7–9]. Більшість сучасних самогодівниць забезпечують можливість змішувати корм із водою безпосередньо під час його споживання тваринами [10].

Останнім часом на зарубіжних свинокомплексах набули поширення інноваційні системи годівлі. Одним із прикладів таких систем є самогодівниця Maximat (Данія), оснащена датчиками, що стежать за рівнем корму й гарантують доступ свиней до нього. Система Skiold, інтегрована в конструкцію годівниці, обладнана дозатором води, який зволожує корм під час його видачі, забезпечуючи свиней свіжою вологою кормовою сумішшю. Конструкція бункера з оптимальними кутами нахилу стінок запобігає зависанню корму та забезпечує його безперешкодне переміщення до дозатора навіть за підвищеного вмісту вологи або жиру. Важливою перевагою годівниці є також можливість її швидкого очищення без застосування спеціальних інструментів. Крім того, система має 26 варіантів налаштувань для точного дозування корму залежно від його типу і кількості свиней [11].

Цікаве технічне рішення запропонували німецькі фахівці. Для рівномірної подачі корму з бункера до корита в їхній конструкції використовують спеціальні штовхачі, які приводяться в дію рилом свині та переміщують корм по конусоподібній поверхні. Особливістю такої самогодівниці є можливість одночасного доступу до корму тварин різного соціального рангу: слабші свині споживають корм у нижній частині пристрою, тоді як домінуючі свині зосереджуються біля

верхньої його частини. Завдяки цьому зменшується конкуренція між тваринами, збільшується тривалість прийому їжі, знижується частота проявів небажаної поведінки, зокрема кусання хвостів, а також підвищується ефективність використання кормів [12].

Мета досліджень — удосконалити умови годівлі відлучених поросят шляхом застосування самогодівниці нової конструкції та завдяки цьому підвищити їхню продуктивність.

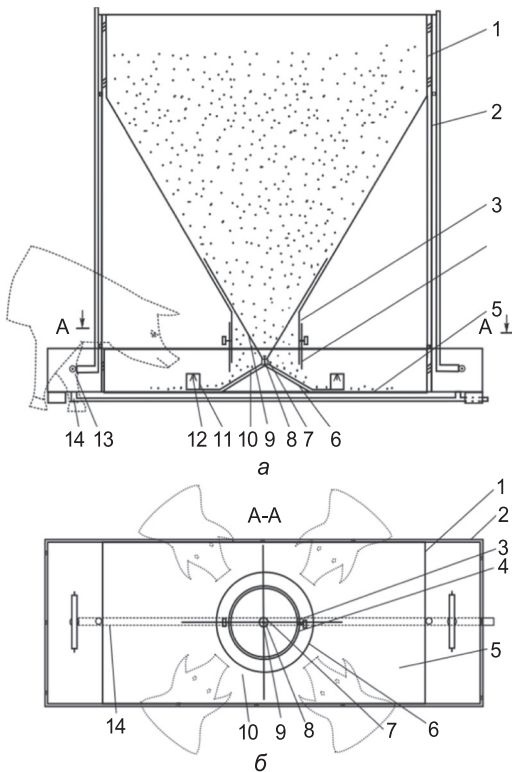
Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводили у 2024–2025 рр. в умовах Черкаської державної сільськогосподарської дослідної станції ННЦ «ІЗ НААН» на свинях великої білої породи. Для проведення досліду з поросят, відлучених у віці 28 днів, за принципом аналогів було сформовано контрольну та дослідну групи (по 10 гол. у кожній), яких було переведено на ділницю дорощування до групових станків. Поросята контрольної групи мали доступ до традиційної бункерної самогодівниці, тоді як тварини дослідної групи користувались експериментальною самогодівницею вдосконаленої конструкції. Особливістю самогодівниці є те, що центральну частину дна корита виконано у вигляді конусоподібної випуклості, на осі якої встановлено обертовий багатолопатевиий шкребок. Така конструкція забезпечує постійне переміщення корму та запобігає його зависанню в зоні подачі. Під час експерименту досліджували кормову поведінку поросят, інтенсивність росту та зміни живої маси. Продуктивність тварин оцінювали за методиками Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН [13]. Поведінку поросят досліджували методом хронометражу і візуальних спостережень [14]. Економічну ефективність визначали за методикою [15]. Отримані результати обробляли із застосуванням методів варіаційної статистики [16].

Результати досліджень. Спостереження за поведінкою відлучених поросят

показали, що під час споживання сухого комбікорму вони часто користуються автонапувалками, розташованими з іншого боку групового станка. За переміщення тварин від годівниці до автонапувалки частина комбікорму випадає з ротової порожнини на підлогу, що призводить до його непродуктивних втрат. Крім того, в бункерах традиційних самогодівниць відбувається налипання й зависання комбікорму, що змушує оператора періодично зрушувати його з місця [15].

З метою поліпшення умов реалізації харчової поведінки відлучених поросят, запобігання налипанню та зависанню комбікорму в бункері годівниці, економії комбікорму було розроблено експериментальну самогодівницю (рисунки). Її особливістю є виконання центральної частини дна корита у вигляді конусоподібної випуклості, на осі якої встановлено багатолопатевиий шкребок, що обертається. Кожна лопать складається з двох консолей: внутрішньої, призначеної для струшування корму з бокових стінок бункера, та зовнішньої, яка забезпечує переміщення корму з конусоподібної випуклості до корита і його перемішування. Зовнішню консоль додатково оснащено механізмом генерування звукових сигналів. Для запобігання зависанню корму внутрішню поверхню бункера вкрито тефлоновим покриттям. Габаритні розміри самогодівниці: довжина — 1,0 м, ширина — 0,5, висота — 0,9 м.

Дослідження засвідчили низку переваг експериментальної конструкції. По-перше, тефлонове покриття ефективно запобігає налипанню та зависанню комбікорму. По-друге, обертовий багатолопатевиий шкребок забезпечує постійне надходження свіжого корму з бункера до корита, що заохочує поросят до його споживання. По-третє, під час обертання шкребка спрацьовують дзвіночки, звуки яких привертають увагу поросят до годівниці та додатково стимулюють їхню кормову активність.

Самогодівниця для відлучених поросят — вид збоку (а) та розріз А-А (б): 1 — бункер, 2 — рама, 3 — горловина, 4 — дозатор, 5 — корито, 6 — випуклість, 7 — багатоплатевий шкребок, 8 — вісь, 9 — внутрішня консоль, 10 — зовнішня консоль (зовнішнє плече), 11 — дзвіночок, 12 — чарунки, 13 — автонапувалки, 14 — дренажна труба

Комплекс зазначених конструктивних рішень сприяв інтенсивнішому споживанню корму поросятами дослідної групи та позитивно вплинув на їхню продуктивність (таблиця). Так, у віці 65 діб жива маса тварин дослідної групи становила

27,85 ± 0,44 кг, що на 4,38 кг, або 18,66% ($p \leq 0,01$), більше порівняно з аналогами контрольної групи (23,47 ± 0,55 кг).

Візуальні спостереження також показали, що годівля відлучених поросят із використанням експериментальної самогодівниці стимулює апетит і підвищує кормову активність. Зокрема, середньодобове споживання комбікорму за період дорощування в контрольній групі становило 803 ± 15,12 г/гол., а в дослідній — 854 ± 14,41 г/гол. ($p \leq 0,05$). Крім того, використання вдосконаленої конструкції пристрою дало змогу практично повністю усунути непродуктивні втрати комбікорму. Вартість додатково отриманої продукції у розрахунку на одне порося у віці 65 діб становила 294,66 грн.

Поряд із вищою інтенсивністю росту поросята дослідної групи характеризувалися кращою життєздатністю протягом періоду дорощування та мали перевагу за показниками розвитку внутрішніх органів. Зокрема, порівняно з контролем у них були краще розвинені легені (на 20,31%), печінка (на 20,0%), нирки (на 5,8%), шлунок (на 20,4%), тонкий кишківник (на 18,1%), товстий кишківник (на 28,5%) та надниркові залози (на 8,09%). Імовірно, це пов'язано з тим, що запропонована конструкція самогодівниці забезпечує можливість одночасного споживання сухого, зволоженого та рідкого корму. Такий підхід дає змогу тваринам обирати найбільш прийнятну консистенцію корму, стимулює апетит, покращує процеси травлення та сприяє інтенсивнішому розвитку внутрішніх органів.

Жива маса піддослідних поросят на дорощуванні, n = 60

Показник	Група	Вік тварин, доба	
		30	65
Жива маса, кг	Контрольна	7,92 ± 0,23	23,47 ± 0,55
	Дослідна	8,06 ± 0,21	27,85 ± 0,44**

Примітки. *n — кількість тварин у групі. ** $p \leq 0,01$ відносно даних, отриманих у контрольній групі.

Висновки

Встановлено, що розроблена експериментальна самогодівниця для відлучених поросят завдяки тефлоновому покриттю бункера та обертовому багатолопатевому шкребку запобігає налипанню й зависанню комбікорму, забезпечуючи його безперервне надходження до корита.

Використання самогодівниці сприяє підвищенню кормової активності поросят, забезпечує можливість споживання корму сухої, зволоженої та рідкої консистенції, оптимізує харчову поведінку

тварин і практично усуває непродуктивні втрати корму. Її застосування позитивно впливає на продуктивність відлучених поросят. У 65-добовому віці їхня жива маса порівняно з контролем була на 18,66% ($p \leq 0,01$) більшою, а середньодобове споживання комбікорму — на 6,35% ($p \leq 0,05$). Поросята дослідної групи характеризувалися кращим розвитком внутрішніх органів. Використання експериментальної самогодівниці сприяло підвищенню додаткової вартості продукції до 294,66 грн/гол.

Kucher S.

Institute of Pig Breeding and Agro-Industrial Production of NAAS, 1 Shvedska Mohyla Str., Poltava, 36013, Ukraine; e-mail: Kucherbetamoks@gmail.com; ORCID: 0009-0005-4708-7945

Increasing the productivity of weaned piglets by using a self-feeder of an improved design

Goal. To improve the conditions for feeding weaned piglets by using a new self-feeder design to increase its productivity. **Methods.** The study was conducted in 2024–2025 in the conditions of the Cherkasy State Agricultural Experimental Station of NSC «Institute of Agriculture of NAAS» on pigs of large white breed. Animal productivity was evaluated according to the methods of the Institute of Pig Breeding and Agro-Industrial Production of the NAAS. The peculiarities of their behavior were studied by the method of timing and visual observations. The obtained results were processed by methods of variational statistics. **Results.** It was established that the use of a self-feeder of an improved design during the cultivation of weaned piglets helped to increase

the efficiency of feeding. The Teflon coating of the inner surfaces prevented the feed from sticking and hanging, and the rotating multi-blade scraper ensured the continuous flow of fresh feed to the trough. Additional equipping of the feeder with bells stimulated the interest of piglets in feed and increased their feed activity. The use of an experimental self-feeder had a positive effect on the growth intensity of young animals: the live weight of piglets increased by 18.66% compared to the control group. **Conclusions.** The experimental self-feeder ensured optimal consumption of feed of dry, fluid, and moistened consistency, which contributed to the normalization of the eating behavior of weaned piglets, improving the development of internal organs and increasing the productivity of animals. The use of an experimental self-feeder contributed to increasing the added value of production to 294.66 UAH/animal.

Key words: eating behavior, feeding, inferior, productivity, live weight, self-feeder, weaned piglets.

DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202606-07>

Бібліографія

1. Лихач В.Я., Повод М.Г., Шпетний М.Б. та ін. Оптимізація технологічних рішень утримання і годівлі свиней в умовах промислової технології: моногр. Миколаїв: Іліон, 2023. 520 с.
2. *Automatische Schweinefütterung* — voll ausgestattetes Zubehör für die Schweinezucht. URL: <https://pigfarming.net/german/>

ausrüstung/schweinemastanlage/ (дата звернення: 13.05.2025).

3. *Fütterung und Tierwohl beim Schwein Teil A: Futter, Fütterung und Faserstoffversorgung.* URL: <https://www.dlg.org/mediacenter/dlg-merkblaetter/dlg-merkblatt-463-fuetterung-und-tierwohl-beim-schwein> (дата звернення: 02.05.2025).

4. *Mavromichalis I.* Applied Nutrition for Young Pigs. 2006. 292 p. URL: <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/book/10.1079/9781845930677.0000> (дата звернення: 10.05.2025).

5. *Was sind die aktuellen Trends in der modernen Schweinezucht?* URL: <https://www.agrarinfo.com/was-sind-die-aktuellen-trends-in-der-modernen-schweinezucht/> (дата звернення: 12.05.2025).

6. *In-Depth Review: Top Pig Feeder Models and Their Features.* URL: <https://www.barnworld.com/feeders/in-depth-review-top-pig-feeder-models-and-their-features/> (дата звернення: 10.05.2025).

7. *Tishchenko O., Luhovyi S., Povod M. et al.* The efficiency of raising piglets under different systems of their feeding. *Scientific Papers. Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development.* 2023. 23(4). P. 841–855.

8. *Семенов С.* Система рідкої годівлі свиней дає змогу підприємствам бути конкурентнішими. URL: <https://agrotimes.ua/article/ekonomna-godivlya-systema-ridkoji-godivli-svynej/> (дата звернення: 04.06.2025).

9. *Системи рідкої годівлі свиней: важливі моменти експлуатації.* *AgroTimes.* URL: [https://agri-gator.com.ua/2024/11/22/systemy-ridkoi-hodivli-svynej-vazhlyvi-momenty-](https://agri-gator.com.ua/2024/11/22/systemy-ridkoi-hodivli-svynej-vazhlyvi-momenty-ekspluatatsii-agrotimes/)

[ekspluatatsii-agrotimes/](https://agri-gator.com.ua/2024/11/22/systemy-ridkoi-hodivli-svynej-vazhlyvi-momenty-ekspluatatsii-agrotimes/) (дата звернення: 10.05.2025).

10. *Іванов В.О., Волощук В.М.* Нове в технології виробництва та переробки продукції тваринництва: моногр. Полтава: ТОВ «Фірма Техсервіс», 2019. 434 с.

11. *Maximat Feeder.* URL: <https://skiold.com/pig/equipment/pig-feeders/feeders-and-dispensers/maximat-feeder> (дата звернення: 02.05.2025).

12. *DIMA — Futterautomat.* Für eine zukunftsorientierte Schweinehaltung. URL: <https://www.dima-feeder.com/> (дата звернення: 21.08.2025).

13. *Рибалко В.П., Березовський М.Д., Богданов Г.А.* та ін. Сучасні методика досліджень у свинарстві. Полтава: ІС УААН, 2005. 228 с.

14. *Іванова В.Д.* Етологія тварин. Частина 2 (соціальна етологія): метод. рек. Миколаїв: МНАУ, 2023. 36 с.

15. *Борщ О.О., Засуха Ю.В., Соболев О.І.* та ін. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві: навч. посіб. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2024. 310 с.

16. *Єгорова О.В., Мислюк О.О.* Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Біометрія» для здобувачів освітнього рівня магістр спеціальності 101 «Екологія». Черкаси: ЧДТУ, 2021. 72 с.